

Nedan finner du information inför Skaps årsstämma. Vi hoppas att detta kan bidra till en effektiv stämma där alla känner sig välkomna att delta.

Registrering

Innan årsstämman börjar ska alla närvarande medlemmar registrera sig och anmäla eventuella fullmakter. Då får man också sitt eller sina röstkort.

Röstning

Omröstning sker öppet. Om någon begär kan sluten omröstning äga rum endast vid val.

Majoritetskrav

Beslut fattas genom enkel röstövertikt, undantaget ändringar av stadgar. Då krävs enhälligt godkännande vid stämman eller majoritetsbeslut vid två på varandra följande stämmor, varav en ska vara årsstämma.

Fullmakt

Har du inte möjlighet att delta vid årsstämman kan du ge en annan medlem fullmakt att företräda dig. Enligt Skaps stadgar kan en medlem företräda endast en frånvarande medlem. Fullmakten ska vara skriftlig och ställd till en specifik medlem, vara undertecknad av fullmaktsgivaren samt bevittnad av två personer. Fullmakter kan också anmälas i förväg genom att kopia skickas till Skaps kansli. Har du frågor om fullmakter, hör av dig till kansliet.

Tidsbegränsning

Stämman kan begära tidsbegränsning för talare. Om stämman röstar för en sådan måste talarna anpassa sina uttalanden till den förutbestämda tidslängden.

Informationen nedan kommer från Jonas Rogberg (Ekenberg & Andersson advokatbyrå, Senior Legal Counsel, specialist bolags- och föreningsrätt) om ansvarsfrihet inom föreningsrätten. Observera att SKAP är en ideell förening och inte omfattas av lagen om ekonomiska föreningar. Då SKAP:s stadgar inte innehåller några egna skrivelser om formalia gällande ansvar och ansvarsfrihet redovisas här vad som gäller ekonomiska föreningar.

Institutet ansvarsfrihet utgör en viktig minoritetsskydds rättighet och begreppet återfinns i Lag (1987:667) om ekonomiska föreningar 7 kap. 4 § där det framgår att frågan om ansvarsfrihet för styrelsens ledamöter och VD alltid ska tas upp på ordinarie föreningsstämma. Vad innebär då ansvarsfrihet och varför ska detta behandlas på ordinarie stämma?

En bärande princip inom svensk associationsrätt (inklusive föreningsrätten) är att styrelsen och/eller VD endast i undantagsfall kan hållas personligt ekonomiskt ansvariga inom ramen för deras förvaltning av föreningens verksamhet. För att ett personligt ansvar ska kunna utkrävas måste enligt 13 kap. 5 § åtminstone en minoritet bestående av minst 10 % av föreningens medlemmar¹ ha röstat mot att bevilja ansvarsfrihet. Detta räcker dock inte utan det krävs även enligt 13 kap. 1 § att styrelsens ledamöter och/eller VD inom ramen för sitt uppdrag uppsåtligt eller av oaktsamhet har skadat föreningen. Om dessa båda förutsättningar är uppfyllda kan en skadeståndstalan för föreningens räkning initieras gentemot styrelsens ledamöter och/eller VD. Skälet till institutet ansvarsfrihet är att det är viktigt att frågan om skadeståndstalan kan väckas mot styrelsens ledamöter och/eller VD på grund av förvaltningen inte hålls öppen under för lång tid, något som kan vara störande för en föreningens verksamhet.

Innebörden av ett beslut om ansvarsfrihet är att stämman godkänner styrelsens och VD:s förvaltning och åtgärder under den räkenskapsperiod som de vid stämman behandlade redovisningshandlingarna avser, dvs. normalt det nyss avslutade räkenskapsåret. Beslutet kan alltså i princip inte avse åtgärder som avser tiden efter föregående räkenskapsårs utgång. Ännu mindre är det

möjligt att besluta i fråga om ansvarsfrihet för framtida åtgärder. Det kan tilläggas att föreningens revisor vid sin granskning av årsredovisningen har uttryckt sig över frågan om ansvarsfrihet (8 kap. 13 §) i sin revisionsberättelse.

Genom ett beslut om ansvarsfrihet avstår föreningen (utom i vissa undantagsfall som framgår av 13 kap. 5 § 4-5 st) från att framställa skadeståndsanspråk. Huruvida ansvarsfrihet har beviljats eller inte har således endast en praktisk betydelse eftersom rätten att väcka talan om skadestånd bara kvarstår om ansvarsfrihet inte beviljas. Skulle så ske behöver detta emellertid inte leda till en skadeståndstalan, utan kan innebära att minst 10% av samtliga medlemmar i föreningen endast har velat "pricka" styrelsen men inte önskar göra något ekonomiskt ansvar gällande. Vägrad ansvarsfrihet som "prickning" kan även förekomma då den av styrelseledamöterna ifrågasatta åtgärden inte har medfört skada för bolaget och således en framgångsrik skadeståndstalan är utesluten på juridiska grunder.² En sådan "prickning" medför i sig överhuvudtaget inga juridiska konsekvenser, t.ex. något uttalat eller underförstått krav på avgång från styrelsens sida eller liknande.

Turordningen avseende tillämpningen av ansvarsfrihetsinstitutet är följande:

1. På ordinarie föreningsstämma ska stämman enligt 7 kap. 4 § besluta i frågan om huruvida ansvarsfrihet för styrelsens ledamöter och VD ska beviljas. Beslutet avser, om inte annat framgår, även sådana personer som avgått under perioden. Beslutet kan skjutas upp till en senare stämma lägst en men högst två månader senare om en minoritet motsvarande den som krävs för att ansvarsfrihet inte ska beviljas begär det.³

2. När själva beslutet om ansvarsfrihet ska fattas gäller att styrelsen inte beviljas ansvarsfrihet såsom kollektivt organ utan beslutet i ansvarsfrihetsfrågan avser styrelseledamöterna var och en för sig. Hinder möter dock inte mot att bevilja ansvarsfrihet för samtliga styrelseledamöter och VD på en gång, vilket oftast sker. Det bör påpekas att styrelsens ledamöter i den mån de har rösträtt inte är förhindrade av jäv att rösta för varandras ansvarsfrihet.⁴ Vägras någon ansvarsfrihet och det senare utreds att skäl

här till inte förelåg kan extra föreningsstämman senare bevilja ansvarsfrihet.

3. Om ansvarsfrihet beviljas är frågan avslutad. Ett beslut att bevilja ansvarsfrihet är slutgiltigt och kan inte återtasa av senare föreningsstämma.⁵

4. Om ansvarsfrihet inte beviljas kan skadeståndstalan för föreningens räkning mot styrelseledamot och/eller VD väckas inom ett år från det årsredovisningen och revisionsberättelsen framlagts på föreningsstämman. Talan kan, om styrelsen så beslutar, väckas av styrelsen (normalt en ny styrelse) för föreningens räkning mot de av styrelsens ledamöter och/eller VD som inte beviljats ansvarsfrihet. Den medlemsminoritet som röstat mot ansvarsfrihet kan också väcka talan för föreningens räkning. Det krävs alltså att åtminstone 10% av samtliga medlemmar i föreningen står bakom talan men det behöver inte vara fråga om samma medlemmar. En enskild föreningsmedlem kan således inte fullfölja talan även om ansvarsfrihet inte beviljats men om någon röstberättigad efter att talan väckts först därefter avstår från att fullfölja talan kan de övriga alltid fullfölja denna, även om de är färre än en tiondel av samtliga röstberättigade. Väcks talan av en minoritet och inte av styrelsen, svarar minoriteten själv för rättegångskostnaderna men har rätt till ersättning för kostnader, som täcks av vad föreningen vunnit genom rättegången.⁶ Minoriteten bär alltså den ekonomiska risken för processen.

¹ Varmed avses samtliga medlemmar – inte de närvarande på en viss föreningsstämma, Svernlöv, Ansvarsfrihet s. 241 ff.

² Nial, Bolagsstämlobeslut s. 99.

³ Mallmén, Lag om ekonomiska föreningar – en kommentar, 7 kap. 4 § 8 punkten.

⁴ Johansson, Pehrson, Styrelsejäva. JT 1992–93 s. 486f.

⁵ Mallmén, Lag om ekonomiska föreningar – en kommentar, 7 kap. 4 § 6 punkten.

⁶ Prop. 1975:103 s. 546, P 255.